

Vážené kolegyně a kolegové,

rozlehlý prostor s nízkým stropem – tak vnímal rakouský student německé technické univerzity město, ve kterém studoval – Brno. Jmenoval se Robert Musil, stal se spisovatelem, město popsal ve svém proslulém románu Muž bez vlastností. Provinční město, přecházející plynule do venkovské krajiny. Ještě nedávno restaurace zavíraly s koncem divadelních představení, o víkendech a večer po desáté liduprázdno. Změnilo se to podstatně. Kolem půlnoci, o víkendech ještě později (nebo časněji? – nad ránem), jsou hospody plné. Nočním centrem města proudí davy mladých lidí, téměř stejně často jako češtinu je slyšet slovenštinu, angličtinu, portugalštinu... Ve městě se usazují high-tech firmy, vznikají velké vědecké ústavy, nová divadla i operní soubory, kluby a restaurace. Příčina změny je evidentní, v čtyřistatisícovém městě žije osmdesát tisíc vysokoškolských studentů. Svým temperamentem, chutí žít a užívat, ale také zvědavostí a nápaditostí, mění intelektuální i společenské klima. Město žije tak, jak žijí jeho obyvatelé. Jak žijí studenti?

Někteří tak, jak napsal na svůj epitaf student z Paříže:

**Zde, stílel šípem lásky, spí,
jenž na světě měl samý shon,
ten malý žáček chudinký
jenž zval se François Villon.
Ač v kapse neměl milion,
vše rozdál, stůl i kredenci,
a poslední svůj groš, a bon.
Nuže modlete se milenci. ***

Jiní žijí jinak. Samozřejmě, nejenom ožívují městský kolorit. Studenti také provokují, předvádějí se, intelektuálně kvasí – a studují. Vztah ke studiu může být dosti relaxovaný – ale také velmi vážný. Univerzity vznikaly od dvanáctého století také proto, že narůstala touha a chuť mladých lidí studovat. Některé středověké univerzity byly řízeny studenty, vždyť si je zaplatili. Studenti zaměstnávali profesory, student byl rektorem. Byli, a mnozí jsou i dnes, hrdými občany akademické obce, pyšnými na privilegia, ale především na vědění, které na alma mater získávají.

Jako oxfordský student Richard Swayne, který zemřel v roce 1634, když mu bylo devatenáct, a na jeho epitafu je vytesáno to nejlepší, čeho mohl dosáhnout – byl skvělým studentem.

**Památce vznešeného dítěte Richarda Swayna narozeného Elizeovi Swaynovi (šlechtici) Dorcesterskému,
prvorozeného a v ctnostech zaslouženého: tělem, mravy, v literatuře projevující nejvyšší vkus,
dvoutletým studiem ve věcech nejvyšších předčasně vyspělého,
v řecké historii, poetice, rétorice, logice, ve filosofii přinášení úsudků (tj. formulování stanovisek) obzvláště mocnému,
nanejvýš oddané příhlžejícímu k božské nauce (tj. teologii),
krátce a dobře, vším, čím ho pověst proslavuje.
Postrádanému pro odchod ze světa,
příliš krátce příslušného církve jeho...****

Doba studia končí a studenti odcházejí do života, více vážného než nevážného. Změní se. Někteří tak, jak básnil věčný student Robert David:

**Až pověsím si na šňůru,
svůj diplom, to budu se smát!
Holič mně spraví frizuru,
ó, budu na sebe pak dbát.
Vždyť budu mít pevný plat,
Pochopím všelijaké ctnosti,
budu ctít rodinu a stát,
má dobrodružná minulost!*****

U jiných však dobrodružství pokračuje, byť ne v hospodách a klubech, ale třeba na školách nebo ve firmách, univerzitách, ve výzkumu, medicíně. Protože práce může být také dobrodružstvím. Zejména když je spojena s dalším prohlubováním a rozšiřováním vědění. A k tomu jsme my, lékaři, vědci, učitelé (a mnozí jiní), odsouzeni. Zda dobrodružství skončilo s promoci, anebo pokračuje, záleží na nás.

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc – předseda redakční rady

* Překlad Otakar Fischer

** Náhrobek jsem viděl a fotil v oxfordské Christ Church. Za překlad z pozdně středověké latiny děkuji prof. Rudolf Šrámkovi a prof. Ondřeji Šefčíkovi z FF MU.

Jeho plný text:

Memoriae

Suaissimi Adolescentis Richardi Swayne nati Elizaee Swayne Ar Dorcestriensiss:

Primogenitura et meritis charissimi: corpore, moribus, Literatura Elegantissimi:

Bienali studio in spem Erectissimam praematurati

Graece historice, poetice, rhetorice, logice, philosophice pugna praefertim syllogistica egregie pollentis:

Super omnia Diuino cultui obseruantissime deuoti

Summo cum omnium quibus vel fama innotuit

Desiderio defuncti

Huius ecclesiae breui nimis alumni,

Qui die Christi occidentis occidit

Christianaes resurrectionis auroram expectans

Aprilis 4. Anno renouati hominis 1634. Aetatis suae 19.

***Pod tímto pseudonymem vydal Vítězslav Nezval 52 hořkých balad věčného studenta Roberta Davida, hlásících se k Villonovu odkazu. Nezvala údajně inspiroval jeho přítel Robert Hladký, později přednosta ORL kliniky v Brně, v r. 1969 zvolený, ale normalizačním režimem nepotvrzený, děkan LF. Poté musel z univerzity odejít.